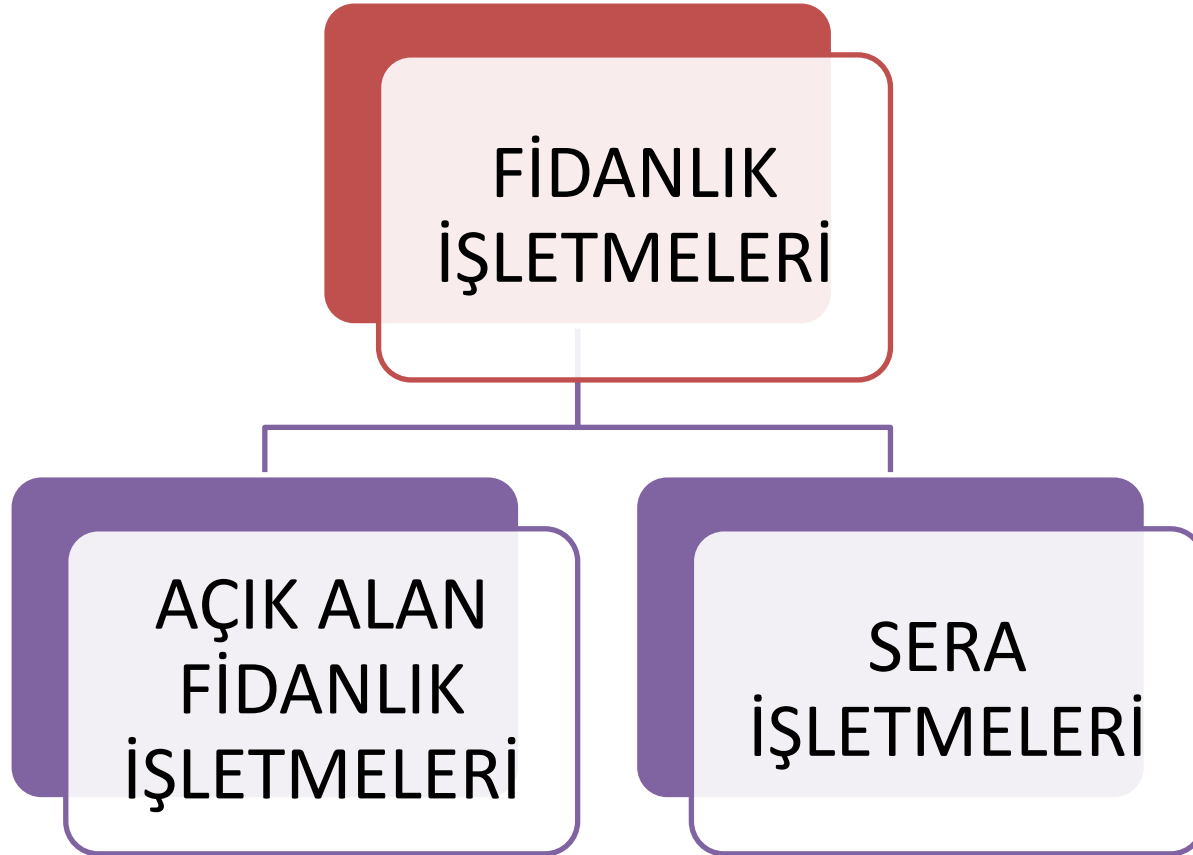


FİDANCILIK TEKNİĞİ

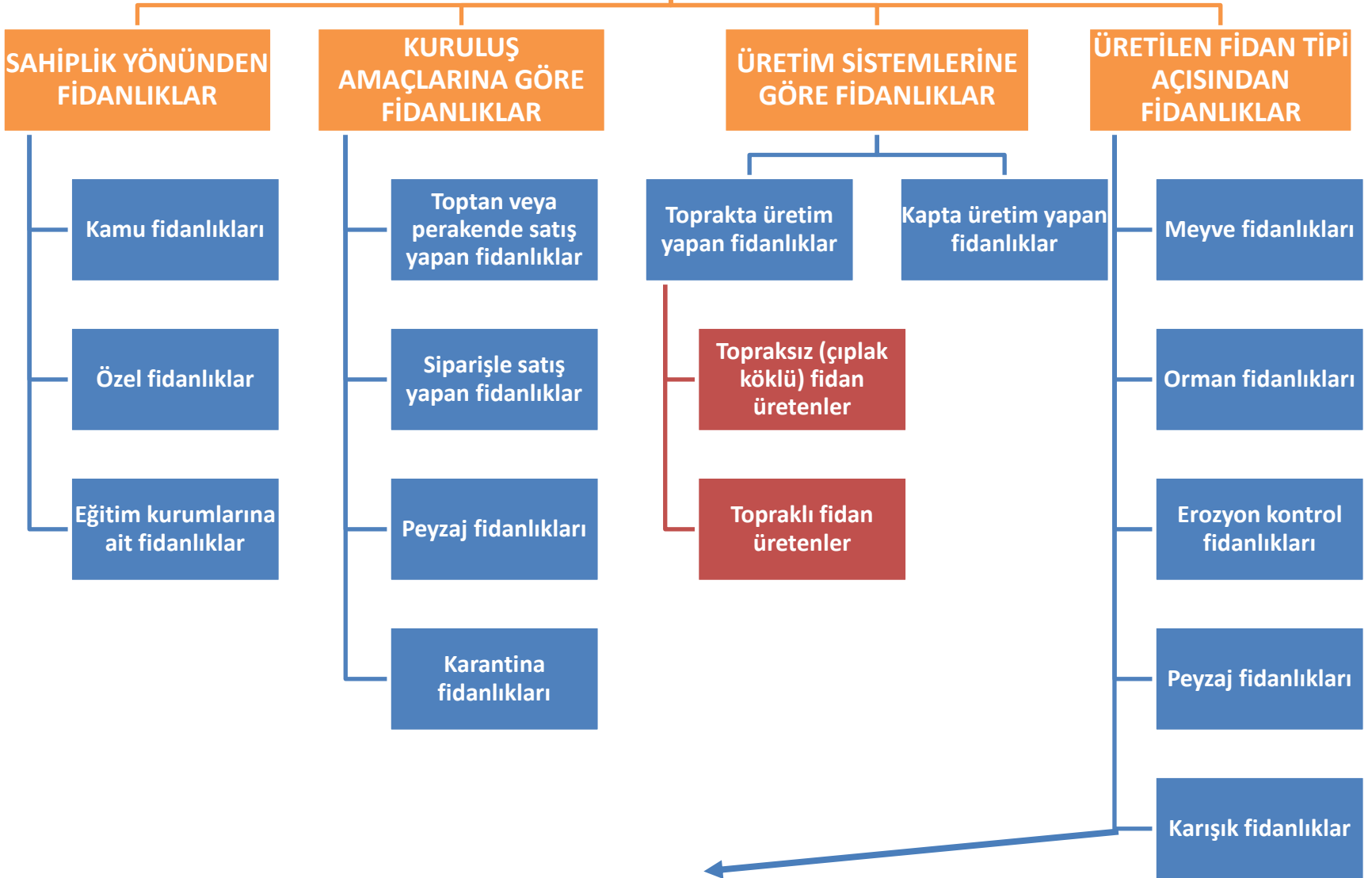
DERS 14: GENEL TEKRAR

Öğr.Gör.Hande ASLAN

FİDANLIK İŞLETMELERİNİN SINIFLANDIRILMASI



AÇIK ALAN FİDANLIK İŞLETMELERİ



Şaşırtılmış fidan üreten, anaçlık fidan üreten, aşılı fidan üreten, köklenmiş çelik üreten, özel formulu fidan üreten fidanlıklar da bu sıralamaya dahil edilir.

2. AÇIK ALAN FİDANLIK İŞLETMELERİ İÇİN YER SEÇİMİ



AÇIK ALAN FİDANLIK İŞLETMELERİNİN KURULUŞU

1. TESVİYE

- Fidanlıkta rahat bir makineli çalışma yapabilmek, sulamada kolaylık ve yeknesaklık sağlamak, yüzeysel su birikintilerine meydan vermemek için fidanlık sahası tesviye edilmelidir.
- Tesviye yapılırken tabii akış meyli yönünde ve %1-2 meyilde olmalıdır.
- Repikaj parsellerinde bu meyil %5'i geçmemelidir.

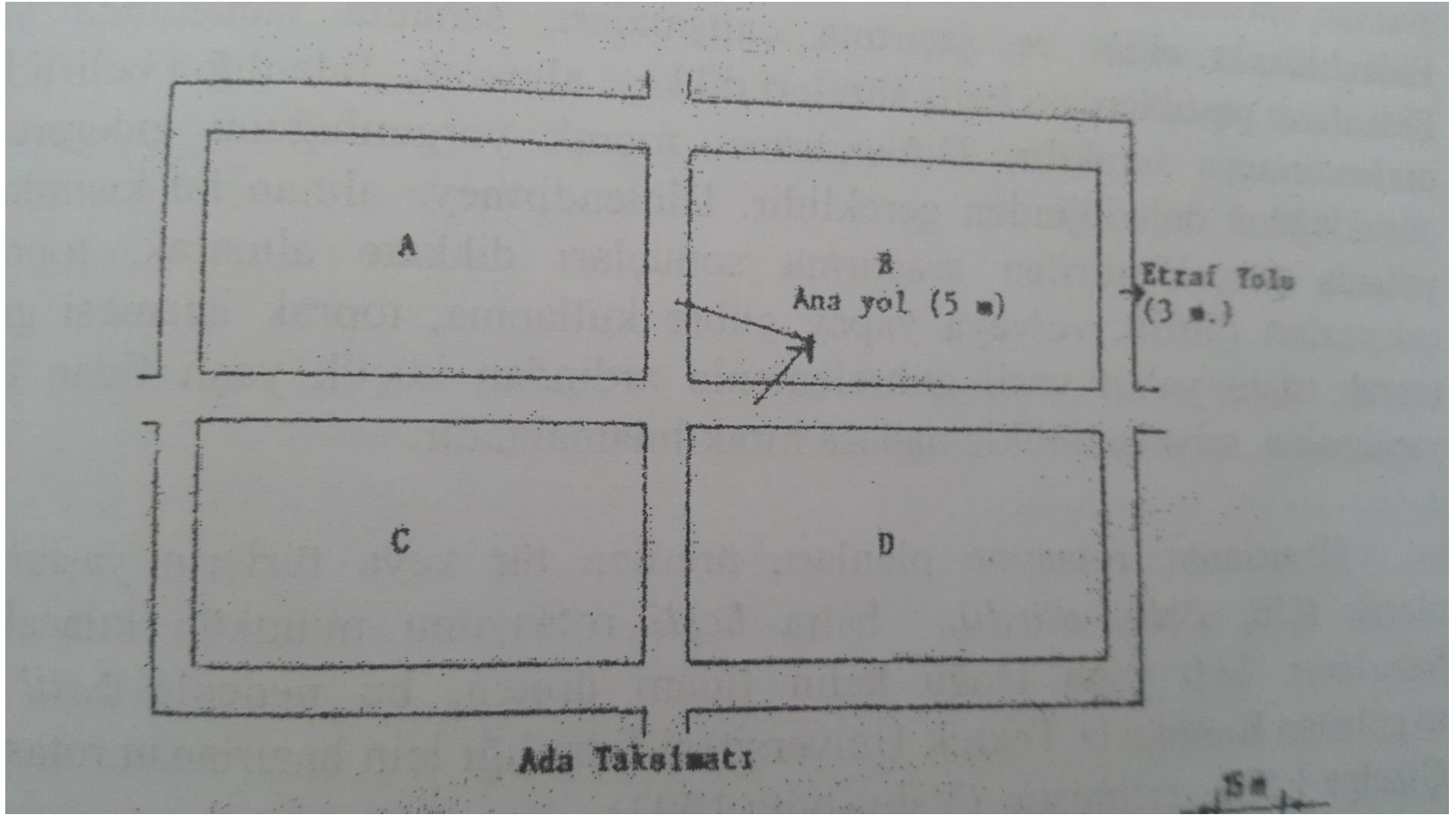
2. DRENAJ

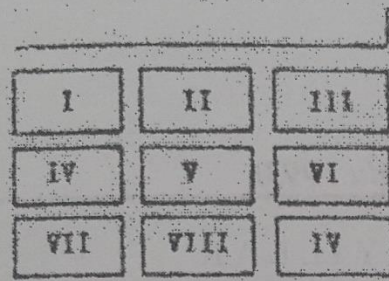
- Drenaj yüzey sularının fidanlık alanından uzaklaştırılması ve yüksek taban suyunun bitki gelişmesine engel olmayacak bir biçimde kontrol altına alınmasıdır.
- Bitkilerin çoğu, toprak yüzeyindeki su göllenmelerine ve kök çevresindeki serbest suya belirli bir süre dayanabilirler.
- Durgun suyun içinde yeterli oksijenin bulunmaması sonucunda bitki ölür.
- Bu nedenle drenaj problemi olan yerlerde fidanlık kurulumu tavsiye edilmemesine rağmen mecbur kaldığı takdirde topraktaki fazla suyun uzaklaştırılması için drenaj zorunlu hale gelir.

3. FİDANLIK PLANI

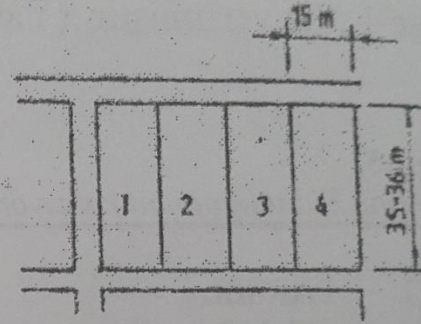
- Fidanlıklar, 5 m genişlikteki ana yollarla adalara
- Adalar, 3 m genişlikteki yollara parsellere
- Parseller, tali yollarla tarlalara

Tarlalar 30 cm genişlikteki yastık yollarıyla yastıklara ayrılır. Ancak yastık yollarında traktörün çalışma durumunda ise genişliğin 45 cm olması rahat hareketliliği sağlar.

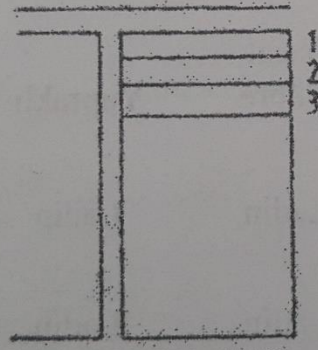




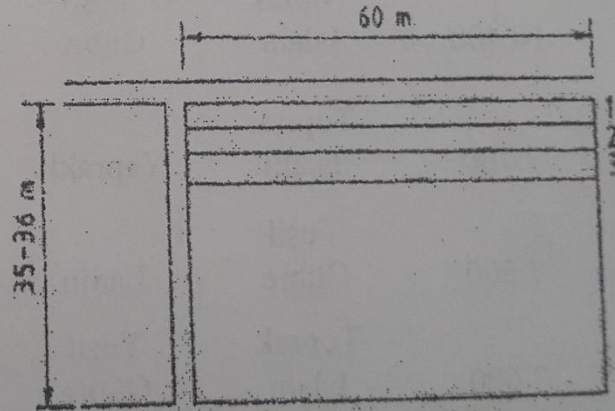
Farsel Taksimatı



Tarla Taksimatı



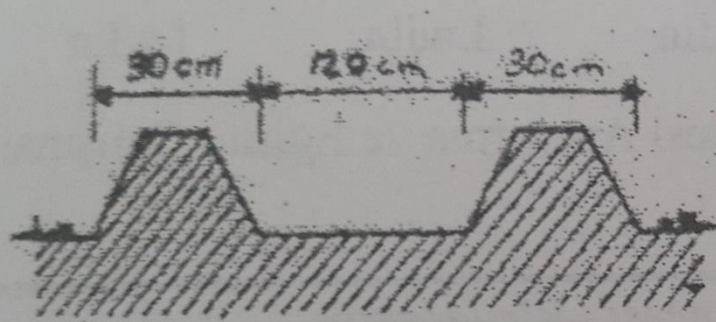
Tarlada Yastık Taksimatı



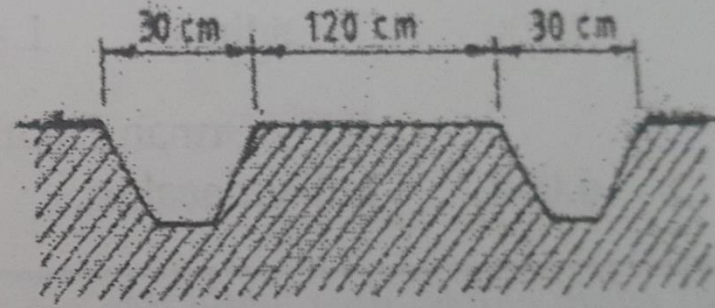
Farselde Yastık Taksimatı

Yastıklar yüksekte veya çukur oluşlarına göre **alçak yastık** veya **yüksek yastık** olarak isimlendirilir.

Ekim ve şaşırtma çalışmaları, 1.20 m genişlikteki bu yastıklar üzerinde yapılır.



Alçak Yastık



Yüksek Yastık

- Parsellerin ve fidan yastıklarının mümkün olduğunca kuzey-güney yönünde olması sağlanmalıdır. Bu şekilde planlama fidanların daha iyi ışık almaları için uygundur.
- Fidanlık iç taksimatında yollar ada, parsel, kare veya tarlaları oluştururken her yerde fidanların kolayca araçlara yüklenmesi esas alınmalıdır. Bu konuda fidanlığın çepeçevre etrafında bir çevre yolu zorunludur.
- Fidanlık girişinde yeteri genişlikte bir park yeri bırakılması uygun olur. Böylece fidanlık girişi dışarıda duran vasıtalarca engellenmez.
- Fidanlığın girişinde alt yapılı geniş bir alan bulunmalı ve burada yükleme boşaltma yapan araçlar rahatlıkla hareket edebilmelidir. Aynı zamanda müşterilerin yaya olarak işletme binasına, satış seralarına, satış gölge çardağı ve gömü yerlerine rahatça girmeleri sağlanmalıdır.
- Büyük topraklı ve ağır fidanların kolay yüklenebilmeleri için özel yükleme yerleri yapılmalıdır.
- Müşteri ve ziyaretçiler için işletme binası gerisinde yeteri genişlikte bir otoparkın bulunması kolaylık sağlar.

- Fidanlığın içinde bulunacak idare binası, sera, soğuk camekân, gölge çardakları, harç hangarları, harç hazırlama ve saksı üniteleri, ambalaj hangarı, soğuk hava deposu, alet ve makine parkları tamir atölyesi, gömü yeri, kompost ve gübreleme tesisleri uygun yerlerde yer almalıdır.
- İdare binasının fidanlık işletmelerinin en iyi şekilde kontrol edilebileceği bir yerde olması gerekir.
- Tesislerin birbirleri ile ilişkileri de göz önüne alınmalı, o şekilde bir yerleşim planı oluşturulmalıdır.

Örneğin harç hangarları, saksılama yeri ve seraların hemen yanı olmalıdır.

- Kompost ve gübre tesisleri yerlerini de fidanlığın uzak bir noktasında gölge bir yerde tesis etmek uygun olur.

4. YOLLAR

- Fidanlığın parsel ve çevre yolları, mevcut makine, ekipman ve araçların her zaman girebileceği genişlikte olmalıdır.
- Genellikle 3.5-4.0 metre genişliğinde yollar yeterli olmaktadır.
- Ancak tesislerin yolları daha geniş (6.0m) bırakılmalıdır.
- Arazi kaybını önlemek için gerektiğinden daha geniş yol yapılmamalıdır.
- Fidanlık yolları; fidanlık sahasının ortalama %25'i olarak düşünölmelidir.

5. ROTASYON PLANI

- Fidanlıklarda ekim ve şaşırtma çalışmaları sahanın tamamında yapılmaz. Fidanların yastıklarda kalış süreleri dikkate alınarak, fidanlığın belirli bir kısmı dinlenmeye bırakılır. Dinlendirme toprak yorgunluğunu gidererek, verim düşüklüğünü önler. Dinlendirmeye alınan bu kısımlarda Toprak ıslah çalışmaları (çiftlik gübresi ve kimyasal gübre kullanma, toprak işlemesi gibi.) yahut yeşil gübreleme yapılır.
- Ardından bu alanlarda küçük yaşlı fidan üretimi yapılır.
- Saha kesinlikle nadasa bırakılmamalıdır.

6. SINIRLANDIRMA

- Fidanlığı, insan ve hayvan zararlarına karşı korumak için, etrafının çitlerle çevrilmesi gerekmektedir. Çitler canlı çit ve cansız çit olmak üzere ikiye ayrılır.

Cansız çit olarak; çitalı parmaklık çiti, dikenli tel çiti, kafes tel çiti kullanılabilir.

Canlı çit olarak ise, genellikle dikenli türler kullanılır. (Gladiçya, ateş dikenini, akasya vb.)

- *Ligustrum vulgare* de iyi bir çit bitkisidir.

7. TOPRAK İŞLEMESİ

- Fidanlığın kuruluş planı araziye aplane edilip, sınırlandırma çalışmaları yapıldıktan sonra yapılacak ilk iş toprak işlemesidir. Çünkü toprak; tohumun çimlenmesini temin eden bir yatak, bitkinin beslenmesi için lüzumlu su, besin maddeleri, oksijen ve faydalı bakterileri bünyesinde toplayan bir varlıktır. Bu nedenle, toprağın işlenmesi ve verimliliği fidanlık çalışmalarında önemli bir yer işgal eder.

FİDAN ÜRETİM TEKNİKLERİ

2. VEJETATİF ÜRETİM

Vejetatif üretme yoluyla çoğaltma; çelik, kalem, kök sürgünü, yaprak, yumru, rizom gibi vejetatif bitki kısımlarından alınan parçalarla yapılan üretme şeklidir. Bu organlardan alınan parça; bir tarafı ile yeni bir kök sistemi oluştururken; diğer tarafı ile de yeni bir sürgün sistemi oluşturur.

VEJETATİF ÜRETİM NİÇİN TERCİH EDİLİR?

- Bazı bitki türlerinde, çimlenme engeli yüzünden tohumun çimlenmesi bir iki yıl sürebilir. Böyle bitkiler vejetatif yolla daha hızlı ve kolay şekilde üretilebilirler.

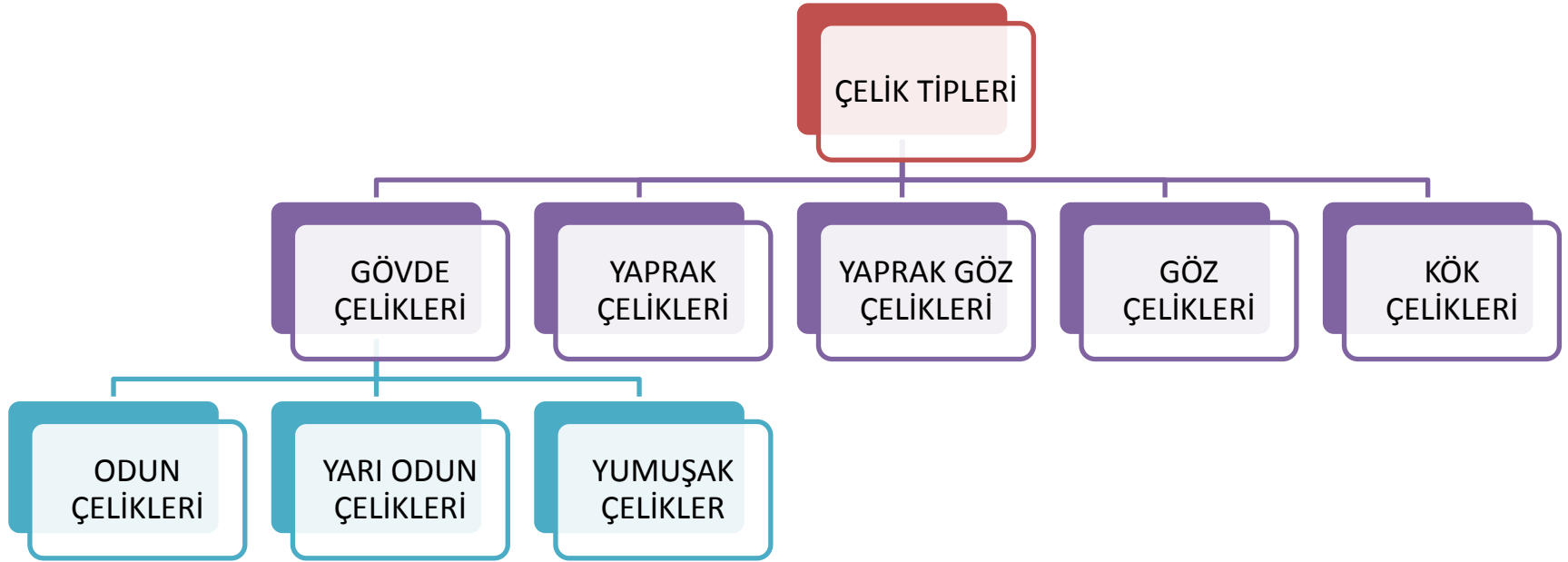
Örneğin Ligustrum tohumları böyledir. Çelikle üretimi oldukça kolay ve hızlıdır.

- Bu üretim yöntemlerinde, tohumla üretime nazaran bitkiler daha hızlı gelişir ve kısa zamanda satışa hazır gelirler.
- Bitkiler ana bitkiyle tamamen kalıtsal özellik olarak aynı olur. Tohumla yetiştirilen bitkilerde, yavru bitki ana ve babanın her ikisinden de genleri alır ve böylece tohum aldığı bitkiye ya az benzer ya da hiç benzemeyebilir.
- Virüs ve hastalıklardan arı yeni bitkisel materyaller etmek bu yolla mümkün olabilmektedir.

2.1. ÇELİKLE ÜRETİM

Köklü birey elde etmek için anaç bitkilerin gövde, dal, kök ve yapraklarından kesilerek hazırlanan parçalara çelik, bu parçalarla yapılan üretime de **çelikle üretim** denir.

Çelik Tipleri



DALDIRMA İLE ÜRETİM

-Bir dalın ana bitkiden ayrılmadan köklendirilmesine daldırma denir.

-Uç Daldırması

-Yıllankavi Daldırma

-Adi Daldırma

-Havai Daldırma

-Tepe Daldırması

-Hendek Daldırması olarak uygulanan farklı tipleri vardır.

AŐI ÇEŐİTLERİ

Göz aşıları ve kalem aşıları olmak üzere ikiye ayrılır.

Göz aşıları

- Üzerinde bir göz veya tomurcuk bulunan küçük bir dal parçasından alınan bir kalem
- kullanılarak yapılan aŐılama yöntemi göz aŐı veya tomurcuk aŐı olarak adlandırılır.
- Bu yolla bir bireyden çok sayıda göz alma olanağı vardır.
- Bu metot ile kıymetli, nadide bireyler üretilir. Ekonomik ve amatörlerin kolaylıkla uygulayabileceğı bir aŐı yöntemidir.

Göz aşılarını 3 grupta toplamak mümkündür:

1. T göz aşısı
2. Yama göz aşısı
3. Yongalı göz aşısı

KALEM AŞILARI

- Taze kesilmiş anaçla taze kesilmiş kalemin kambiyum bölgelerinin üstüne gelecek şekilde sıkıca temas ettirilerek anaç ile kalem arasında bir bağlantı kurulmasına **kalem aşısı** denir.
- Kalem aşıları, göz aşısı yapılamayacak olan meyve ağaçlarına yapılır.
- Kalem aşılarında, üzerinde 2-3-4 göz bulunan bir dal parçası (kalem) kullanılır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Genç, M. 2012. Süs Bitkisi Yetiřtiricilięi (Temel retme Teknikleri), Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, Yayın no:55, Isparta.
- rge, Suad, 1992. Aęaç ve Süs Bitkileri Fidanlık ve Yetiřtirme Tekniği, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 3676, İstanbul.
- Anonim, 2009. Fidan retimi, Milli Eęitim Bakanlığı ve evre ve Orman Bakanlığı Modülü, Ankara.
- Anonim, 2007. Aşıyla retim, Milli Eęitim Bakanlığı MEGEP Modülü, Ankara.
- Anonim, 2007. Çelikle retim, Milli Eęitim Bakanlığı MEGEP Modülü, Ankara.
- Anonim, 2011. Fidanlık işletmesinin Kuruluşu Hazırlığı, Milli Eęitim Bakanlığı Modülü, Ankara.
- Anonim, 2013. Fidanlık Kuruluş Planı, Milli Eęitim Bakanlığı Modülü, Ankara.
- Yetgin, M.A. 2010. Meyve Ağaçlarının Aşılanması. Samsun Valilięi İl Tarım Müdürlüęü, Samsun.